Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele Birouri de anunciuri:
în Viena: M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse. A. Oppeliks Nachfolger: Anton Oppelik, J. Danneberg, în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Bucuresci: Agence Havas. Succursale de Roumanie; în Hamburg: Karolyi & Liebmann.
Prețul insertiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. seu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LIX.

„Gazeta“ iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. seu 15 bani. Atât abonamentele cât și insertiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 257. Brașov, Joi 21 Noemvre (3 Decemvre) 1896.

Din causa sfintei sĕrbători ḑiarul nu va apăré până Vineri séra.

Mai multă demnitate!

Cu ocasiunea instalărei noului vicar și protopop al Careilor mari, după cum vor fi observat cetitorii noștri din raportul ce l'am publicat ḑilele acestea, s'au petrecut unele scene fórte caracteristice, pe carĭ trebue sĕ ni-le notăm bine, căcĭ din ele pot trage învĕțătură toțĭ aceia dintre noi, pe carĭ multele esperiențe din trecut nu i-au făcut încă sĕ înțelégă, ce însémnă a-țĭ introduce cuiŭ străin în casă.

Cu ocasiunea serbărilor instalărei, credincioșii românĭ din Careii marĭ au dat și un banchet în onórea noului lor paroch și protopop. La acest banchet, unde credincioșilor din Carei și numĕroșilor fruntașĭ românĭ, preoțĭ și protopopĭ, li-se oferea ocasiunea de-a petrece la olaltă în liniște și ticnă un moment de bucuriă și entusiasm național — ocasiunĭ atât de rare în părțile acelea, — arangiatorii serbărilor au aflat de cuviință sĕ invite, așa ḑicĕnd, pe toțĭ streinii din Carei, începĕnd cu céta funcționarilor marĭ și micĭ dela comitat până la cel din urmă dăscălaș dela școlele unguresci.

Și cum au rĕsplătit Ungurii pe Românĭ pentru acéstă atențiune nemeritată, manifestată față de ei? — Așa, că s'au făcut ei stăpânĭ peste masa Românilor, ba era cât p'aci sĕ-i alunge cu pietri din sală, ér la urmă sĕ-i târască și înaintea tribunalului pentru „agitațiune“ și sĕ-i înfunde și în temniță. Ce mai sci, decă acésta n'are sĕ urmeze încă de aci înainte.

S'a întêmplat adecă, că printre cele vre-o *opt toaste* rostite de Maghiarĭ *în limba maghiară*, s'au ținut — din grația óspeților! — și vre-o 6 toaste în limba română. Pentru Ponticele Roman și pentru monarch Românii au putut sĕ toasteze în liniște, pentru-că, se vede, aicĭ nu se va fi făcut nicĭ o amintire de Românĭ. Când însĕ unul dintre meseni a vorbit cevașĭ mai însuflețit și mai românesce pentru noul vicar, cinstițiĭ óspețĭ maghiarĭ au început a face un sgomot gróznic, tropotind cu piciórele și sbiĕrând: „*Le vele! halljuk magyarul!*“ (Jos cu el! S'audim unguresce!)

Și aceste amenințărĭ și strigăte insultătóre erau la adresa protopopului G. Lazar de Purcareț, unul dintre bărbațiĭ cei mai stimațĭ ai Românilor din acele părțĭ. Tot cam asemenea a pățit'o și preotul G. Șuta din Moftin, care încă a fost întêmpinat cu demonstrațiunĭ din partea Maghiarilor pentru toastul sĕu românesc. Acestea vor fi fost, de sigur, singurele toaste rostite în spirit mai românesc la acea masă, căcĭ de-ar fi vorbit mai mulțĭ Românĭ asemenea, demonstrația ar fi degenerat, cum se vede, chiar în bătăĭ.

Și sĕ nu se uite, că aceste necuviințe, aceste dovedĭ de totală lipsă de cultură, s'au întêmplat *la o masă românéscă*, unde Ungurii erau invitațĭ *ca óspețĭ!* Și s'au întêmplat nu din partea unor vizitii orĭ servitorĭ de prăvăliă, ci din partea și în presența celor mai aleșĭ bărbațĭ ai Maghiarilor din acele părțĭ, între carĭ vice-șpanul comitatului, protonotarul comitatului, presidentul scaunului orfanal, judĭ de tribunal, profesorĭ gimnasialĭ etc. etc.!

Étă ce însémnă tovĕrășia și „prietinia“ cu adversarii noștri!

Nu este nou casul acesta. Românilor sătmărenĭ trebue că le este încă în próspetă memoriă amara rĕsplată, ce li-s'a dat Românilor beiușenĭ pentru primirea, ce aceștia i-au făcut anii trecuțĭ faimosului cardinal Schlauch cu ocasiunea mergerei acestuia între ei. Nicĭ casurĭ analóge celui din Sătmar nu ne lipsesc. Ca esemplu reamintim numai, că la masa dată cu ocasiunea unei serbărĭ bisericescĭ în comuna Milaș, de pe Câmpiă, un învĕțător a ținut un toast, ér fisolgăbirĕul, care încă era present, l'a târît pentru acéstă înaintea tribunalului.

In fața atâtor casurĭ de amară învĕțătură, nu putem înțelege, cum de se mai află încă Românĭ, carĭ nicĭ până adĭ n'au ajuns la convingerea, că pe cât timp adversarii noștri ne sunt adversarĭ, și pe cât timp ei dela mic până la mare se cred pe sine stăpânĭ, ér pe noi ne consideră ca servitorĭ ai lor: nu este la loc, nu este demn pentru noi și nu ni-se cuvine a-i invita, orĭ a sta la o masă cu ei, când e vorba de serbărĭ cu caracter românesc.

Acésta am ḑis'o de atâtea-orĭ și am declarat întot-déuna, că rĕsponsabilĭ pentru astfel de neplăcerĭ sunt a se face în prima liniă aceia dintre ai noștri, carĭ nu lasă se trécă nicĭ un prilegiu fără de-a nutri îngâmfarea adversarilor, menagiându-i, giugiulindu i și slugărindu-i în tot chipul.

Ce lipsă era, ca arangiatorii unor serbărĭ bisericescĭ române, cum au fost cele dela Carei, sĕ invite la ele atâtea elemente streine și contrare nouĕ? Voit'au doră sĕ închiă vre-o frățietate cu ei, orĭ sĕ arangeze nescarĭ manifestațiunĭ politice?

Și ce lipsă era ca, tot cu ocasiunea aceea, în biserica română din Carei, canonicul Iubas dela Oradea-mare sĕ-șĭ tălmăcéscă vorbirea sa și în limba ungurescă?

După astfel de antecedențe ḑĕu nu e mirare, decă la banchetul din vorbă Ungurii s'au simțit stăpânĭ pe situațiune și au pretins sĕ li-se vorbéscă unguresce. Decă chiar și în biserică s'a ținut sémă de ei și li-s'a vorbit unguresce, pentru ce óre sĕ nu-o pretindă acésta la un simplu banchet?

Cine vré sĕ fiă stimat și respectat de alții, trebue mai întâiŭ de tóte sĕ se stimeze și respecteze pe sine însu-șĭ.

Acésta s'o țină minte Românii dela Carei. Decă vreu sĕ stórcă respectul adversarilor, sĕ caute a-le impune printr'o purtare demnă și bărbătéscă, sĕ fiă mai mândri pe numele lor de Român și sĕ lase căciulirile la-o parte.

Atuncĭ nu va cuteza nimenĭ sĕ-i huiduéscă și batjocuréscă în casa și la masa propriă, fără de-a nu plăti scump astfel de cutezanță.

Sărituri șoviniste Mai dĕunădĭ, când vestitul combatant și conducĕtor 48-ist Gabriel Ugron a făcut atâta svon între șoviniștii de tóte colorile cu discursul sĕu radical și înverșunat, ce l'a ținut înainte de alegerĭ, foile guvernamentale se apĕrau contra atacurilor lui, acusându-l, că face causă comună cu naționalitățile. Decă — ḑiceau aceste foi — un Mocsary a fost huiduit și scos din tóte partidele numai pentru-că a stăruit a-le împăca dându-le tóte drepturile prevĕḑute în legea de naționalitate, ce i-s'ar fi putut întêmpla pe-atuncĭ unui Ugron, decă ar fi predicat, ca astăḑĭ rĕsvrĕtirea în contra celor dela putere?

Acum, printr'o săritură din cele multe, ce sunt gata a-le face în orĭ-ce timp șoviniștii oposiționalĭ, ca și guvernamentalĭ, vine o foiă ugronistă, „Ellenzek“ din Clușiu, și criticând articulul lui Petrichevich din „Kolozsvár“, despre care am făcut amintire în numĕrul nostru ante-penultim, în același sens șovinist, imputând lui „Kolozsvár“, ca diar guvernamental, că a publicat o astfel de enunciațiune scrisă în spirit de împăcare și mai independent de curentul, ce domnesce în tabĕra guvernului.

„Kolozsvar“, la rêndul sĕu, caută a-se apĕra contra învinuirei, că ar favorisa, prin publicarea unor astfel de articulĭ, idei, cum este ideea, că legea de naționalitate ar puté fi esecutată corect și sincer. „Orĭ-ce cetitor atent și bine-voitor“, ḑice el, „a trebuit sĕ observe, că numai condiționat scriitorul articulului a lansat acea ideă,

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

„Cartea négră“.

Unde dai și unde crepă.
Prov. român.

Rĕspuns la „Cartea négră“ (A „fekete könyv“), scrisă de br. Ștefan Kemény junior în 1849, și publicată de Hentaler Jozsef în numerii 121—131 din Maĭ 1895 ai luĭ „Magyarország“ din Budapesta.

De Axentie Severu.

13) (Urmare).

Ei, dér intriga și clica e mare magistră. Acésta a lucrat.... și Șiluțiu, fiă iertat, care până în timpul din urmă a trăit în bună înțelegere și a menagiat pe Maghiarĭ, atâta m'a rugat, atâta a tribulat, și mi-a oferit 100 fl. de spese, până m'a îndupleeat sĕ alerg și eu la Clușiu, unde mĕ aștepta Susana Kabos, cu dor de a juca o scenă teatrală, care a jucat ea așa de frumos, ca în teatru. Când mĕ vĕḑu, că întru în anti-camera salei de audiență cu deputațiunea cea de 80 protopopĭ, preoțĭ etc. conduși de Șiluțiu, leșina, se trânti jos și, arĕtând cu degetul spre mine, strigă cu glas apăsat și deschis, — nu cum strigă cei ce leșină de supĕrare. — „Ez ölte meg a férjémet és a fiamat!“ Eu însĕ, ca *justus semper tutus*, am trecut fără a șovăi sĕu a mĕ turbura înainte, și leșinul Susanei nu a avut resultatul calculat, de-a pĕtrunde larma până la urechile împĕratului, și ca un fulger din senin am ḑis în mine; ah, acum pricep pentru ce a stat, stăruit și tribulat atât de mult bietul Șiluțiu, ca sĕ alerg la Clușiu. Prea bunul și prea zelosul Episcop căḑuse jertfă clicei, care a compus și presentat în formă de Memorand „Fekete könyv“-ul cu aclusele lui.

La un an și câte-va lunĭ după acéstă comediă tragică, mĕ chiămă consiliarul de județ al țerei, Camilo Wagner, în biroul sĕu, la Sibiiu, unde funcționam și eu, ca adjunct de concept, și, arĕtându-mĭ plânsórea, ce a dat Susana Kabos cu atâta scenăriă înălțatului împĕrat, la Clușiu, îmĭ ḑice fațĕ cu doi cetățenĭ (bürger) din Sibiiu și cu un cancelist, ce ședé cu condeiul a mână la masă. „Susana Kabos dela Aiud, te acusă, că D-ta în 9 Ianuarie 1849 pe bărbatul și fiiul sĕu, carĭ se ascunseseră de frica Românilor în podul caselor, i-ai tăiat cu propria ta mână în pod, și după ce li-ai aruncat de-acolo una câte una părțile trupului și capetele prin ferestră în stradă, ai incendiat casa și li-ai prădat tótă averea. Ce rĕspunḑĭ D-ta la acestea?

Écă pe scurt ce am rĕspuns: In 6 Ianuarie 1849 am primit dela căpitanul Vever din Mediaș ordin, ca sĕ plec îndată cu toțĭ ómenii, despre carĭ dispun, sĕ cuprind ripa stângă a Mureșului dela Mihalț până spre Iernut. Esact, cum are sĕ fiă un militar totdéuna, după ce am conchiămat ómenii din jurul Blașiului, am plecat în 8 Ianuarie pe la Petrenĭ (Peterfalva) la Ciumbrud, de unde aveam sĕ-mĭ împart și trimit ómenii pe linia Mureșului în sus, până la Uióra și în jos până la Căpud. Mergĕnd înainte spre locul arĕtat și fiind un frig de 20 grade, am credut, că nu voiŭ puté încuartira cele 6000 de ómenĭ, cu carĭ mergem, în 2—3 sate de pe ripa Mureșului, prin urmare, ca sĕ nu piéră de frig am trimis pe căpitanii Ioan Neagoi din Broștenĭ și pe Ioan Hulea din Henig, actualminte paroch în Cisteiŭ, la Aiud, ca în înțelegere cu primarul orașului sĕ pregătéscă cuartire și mâncare pentru 6000 lagherianĭ, apoi de-acolo sĕ dispun a doua ḑi ocuparea ripei Mureșului. Dér fatul Aiudului a făcut, ca alunecând calul, pe care călăream, la Bețța ungurescă și rĕsturnându-se cu mine, mi-a strucit piciorul cel stâng. La moment nu am simțit vre-o mare durere, dér după ce m'am suit éră pe cal, mergĕnd înainte, a început a mĕ junghia, cuprindĕndu-mĕ nisce durerĭ crâncene.

Prevĕḑĕnd, că voiŭ fi nevoit a sta 2—3 ḑile pe loc și a nu mai puté umbla, sĕu călări, am trimis îndată scrisóre la primarul dela Aiud, spunĕnd, că sĕ nu mĕ aștepte, pentru-că în acea séră nu vom trece la Aiud.

Când am ajuns în Ciumbrud, înserase binișor, încuartirarea ómenilor am încredințat'o căpitanului de vênătorĭ Ioan Procopiu și tribunului Ioan Major, ér pe mine mĕ introduse birĕul satului în locuința preotului reformat, care fugise încă în Noem-

adecă numai pentru casul, décă nu s'ar intenţiona revisuirea legei de naţionalitate. Dér acéstă revisiune şi scriitorul articulului o află necesară şi neînlăturabilă".

Cérta dintre „Kolozsvár" şi „Ellenzék", firesce, pe noi nu ne impórtă. Dér totuşĭ suntem satisfăcuţĭ, vedênd din declaraţia fóiei cluşiane guvernamentale, că am apreţiat bine şi nemerit generositatea proprietarului ungur dela Jucul superior.

Şoviniştii ne fac numai haz cu săriturile lor şi ne dovedesc, atât cei înhămaţĭ la carul lui Banffy, cât şi cei din oposiţiă, carĭ îşĭ alérgă caii fără frêu, că sunt neîntrecuţĭ în meşteşugul viclén, de a-şĭ arăta generositatea faţă cu naţionalităţile, dând cu o mână un ou şi luând cu alta un bou.

„Die Zeit" pentru Maghiarĭ.

De când a ajuns la ordinea ḑilei cestiunea cuotei, dér mai ales de când au început sĕ se întăréscă în Austria partidele creştine pe contul liberalismului jidovit, este o frecare şi animositate continuă între cei de dincóce şi de dincolo de Leitha. De sine înţeles, că din parte ungară se pórtă lupta aprópe esclusiv de atotputernicul partid liberal, care acum a devenit şi mai obraznic, după-ce i-a succes sĕ violeze întru atâta dreptul cardinal al cetăţenilor, încât partidele celelalte din ţéră au putut întra numai ciuntite în parlament.

Liberalismul din Ungaria nu stă însĕ singur în acéstă luptă, ci şi a mobilisat întregul contingent de pretinĭ internaţional. Astfel vedem acum intrând în linia de foc pe prietinul german al liberalismului maghiar „Die Zeit", care scriind despre „Cérta Austro-Ungară", presentă în deplină splendóre tóte acele apucăturĭ, pe carĭ noi cei din ţéră le cunóscem atât de bine şi carĭ de atâtea-orĭ au dus politica maghiară la învingere faţă de timida apĕrare a Austriacilor.

Sunt apucăturile de a terorisa şi ameninţa pe Austriacĭ cu dismembrarea monarchiei.

In introducere laudă „Die Zeit" atitudinea „calmă şi demnă" a partidului maghiar dela putere, care nu riposteză la nenumĕratele şi nemotivatele injurii ale Austriacilor, prin carĭ tind sĕ scótă din sărite pe Maghiarĭ, dér' fără succes, fiind-că aceştia basaţĭ pe încrederea corónei rĕmân neclintiţĭ în posiţia lor sigură de partid de transacţiune.

In continuarea articulului crede apoi „Die Zeit" sĕ iesă la ivélă cu adevĕrata durere a liberalilor, spunênd, că nu cestiunea cuotei indispune pe politicii maghiarĭ, ci spiritul şi întréga direcţiune a politicei austriace. Modul cum favoriséză guvernul austriac unele din partidele austriace este ceea-ce umple pe politicianii maghiarĭ guvernamentalĭ cu îngrijirĭ seriόse.

Aicĭ ne oprim puţin, fiind-că prin enunciaţiunea acésta ne tradéză „Die Zeit" unul din secretele mai importante ale liberalismului maghiar şi ne permite o privire în situaţia internă a partidului guvernamental. Nu cuota şi urcarea cuotei superă pe straşnicul Banffy şi ómenii sĕi, căcĭ cuota o póte ridica după necesitate, majoritatea recerută o are la îndemână şi ţéra plătesce. Prea multă inimă pentru trebile ţerii ar trebui sĕ presupunem la Banffy, décă am crede că pentru interesele economice ale ţĕrii şi pentru cruţarea contribuabililor pórtă acéstă luptă. Nu! Aceste mai puţin îl dor pe Banffy.

Altceva umple cu îngrijirĭ inimele guvernamentale şi acésta este, că în Austria a trecut liberalismul printr'o înfrângere straşnică, ér posiţiunile anti-liberalilor s'au întărit considerabil şi guvernul din Austria n'a făcut pentru mântuirea liberalismului ceea ce ar fi făcut în locul sĕu guvernul lui Banffy, adecă n'a sugrumat voinţa ţĕrii cu baionetele şi cu terorisărĭ oficiale.

Modul acesta de guvernare al Austriacilor, care cât de cât tot mai respectă voinţa şi consciinţa ţĕrii, nu convine liberalilor ungurĭ, nevoind sĕ stée în alianţă cu o ţéră, care nu este guvernată după receta bánffystă, fiind-că nu póte sci când va trece graniţa spiritul din Austria şi atuncĭ s'a gătat şi cu liberalismul maghiar.

Astfel înţelegem apoi animositatea ḑiarului „Die Zeit" când scrie:

„*Maghiarii nu se tem de Austriacĭ.* Décă nu va merge cu ei pe împăciuite, va merge pe despărţite. Décă nu voesc Austriacii sĕ aibă cu nicĭ un preţ un teritoriu comun vamal cu Ungaria, o bancă comună, o armată comună, n'au decât sĕ se esecute despărţirea dela pat şi masă. Sunt destui ómenĭ în Ungaria, carĭ ţin soluţiunea acésta de favorabilă şi în partidul liberal încă sunt de aceia, carĭ numai de dragul dorinţei Corónei ţin la instituţiunile comune".

Aicĭ iese la ivélă vechia armă a politicei maghiare: ameninţarea cu despărţirea politică de Austria, o armă folosită păn'acum cu mult succes, fiindcă cercurile din Austria tot-deauna s'au spăriat de idea despărţirii, fiind-că credeau pe liberalii şi prietinii lor destul de destoinicĭ de a-şĭ realisa ameninţarea.

Este acum mare întrebare, décă nu s'a tocit pentru Austria acéstă armă şi décă nu vor trece Austriacii peste acéstă ameninţare la ordinea ḑilei, fără de nicĭ o emoţiune mai deosebită.

Ar fi cel puţin de dorit, ca cercurile din Austria sĕ încépă a vedé mai limpede şi sĕ nu se sparie de o potestate imaginară, cum este aceea a liberalismului maghiar, căruia îi place sĕ se arate cu mult mai straşnic de cum este în adevĕr.

SCIRILE ḐILEI.

— 20 Noemvre.

Conscrierea veniturilor preoţilor şi capelanilor. Ministrul de culte unguresc a dat o nouă ordinaţiune în afacerea revisuirei conscripţiunii venitelor preoţescĭ. Ordinaţiunea e adresată către municipii şi prescrie ca comisiunile de revisuire ale municipiilor, în casul când fassiunea nu este întărită prin documente, sĕ céră dela autoritatea diecesană procurarea documentelor. Acésta întregire are sĕ se facă în timp de 15 ḑile, după care apoi comisiunea va da un nou termin de 60 de ḑile pentru reviḑuire. Stabilirea definitivă a comisiunei se va face în rubricele respective a le listelor de conscriere prin cifre. Cu litere se va însemna acésta sumă numai atuncĭ, décă în terminul reclusiv de 30 de ḑile nu s'au înaintat nicĭ un recurs. Décă însĕ vr'un punct a fost dificultat prin recurs, tóte trei esemplarele conscrierii sunt a se trimite ministeriului de culte împreună cu documentele. — Se vede şi din acéstă ordinaţiune, că guvernul se ocupă serios de aşa ḑisa îmburătăţire a stării clerului. Aceste preparative însĕ rĕmân incercărĭ teoretice până atuncĭ, până când statul va dispune şi de mijlócele necesare. Acest termin însĕ este încă departe, întrun timp fórte departe, când se tractéză de o nouă înflorire a deficitului prin urcarea cvotei etc.

—o—

Conferenţe asupra Românilor. Distinsul profesor dela universitatea Columbia din New York, d-l Woodward, va începe o serie de conferenţe în sala de conferinţe a universităţii Columbia despre recenta sa călĕtorie în România şi despre literatura şi istoria Românilor. Seria de conferenţe se va incepe la 3 Decemvre st. n.

—o—

Facultăţile de litere din Bucuresci. Noul regulament al facultăţii de litere din Bucuresci, ce a fost compus după modelul aceluia al facultăţilor din Germania conţine următórele puncte principale: Se lasă studenţilor libertatea de a-şĭ alege singurĭ materiile studiilor. Esamenul de doctorat va consta dintr'o lucrare originală de valóre şi din trei esamene órele şi anume: un esamen de filosofie, unul asupra unui subiect óre-care din program şi în fine un esamen fórte sever asupra unui obiect principal. Se va creia o catedra de sociologie şi una de limba francesă. Facultăţile de litere vor putea da doctoratul *honoris causa*, acelora carĭ se vor distinge prin vr'o lucrare óre-şĭ-care, fiă ei Românĭ orĭ străinĭ. — Noul regulament va lua mĕsurĭ pentru asigurarea frecuentărei mai regulate a cursurilor. Diplome de licenţă şi doctorat, liberate de universităţile din străinătate, vor fi recunoscute în România fără nicĭ un esamen, décă purtătorii vor avea bacalureatul din ţéră séu din străinătate. Licenţiaţii universităţilor străine vor fi primiţĭ la esamenul de doctorat. Profesorul nu va putea da maximul notelor la esamenele de licenţă şi doctorat. Acest regulament va intra în vigóre dela 1 Octomvre. 1897.

—o—

Pentru postul vacant de notar public r. în Braşov, după informaţiunile mai nouĕ ale lui „Magyarország", este deja numit deputatul Karl Schnell. După cum 'i se scrie numitei foi, între Ungurii din Braşov s'a şi început deja mişcarea. care are de scop a alege în locul lui Schnell ca deputat un Ungur şi nu un Sas. In combinaţiă sunt mai mulţĭ, şansele cele mai marĭ însĕ le are advocatul *Pap* Arpad. Deórece până acum comitetul Maghiarilor din Braşov a luat întotdéuna posiţiă pentru candidaţii de deputaţĭ saşĭ, se póte întêmpla uşor, ḑice numita foiă, ca el şi de astădată sĕ facă asemenea. In acest cas Ungurii, carĭ doresc a-şĭ alege deputat maghiar, *vor eşi din comitet.*

—o—

Deraiare. Trenul de persóne, care avea sĕ soséscă adĭ diminéţă la 8 s'a întârḑiat cu câte-va óre din causa unei deraiărĭ aprópe de Sighişóra. Se asigură, că nu s'a întêmplat nicĭ un accident mai grav.

—o—

Rutenii rusofilĭ. Din Lemberg li-se comunică foilor din Budapesta, că cercurile distinse ale Rutenilor de-acolo elementele ruso-file *au început a se spori în mod escepţional.* Acésta din causă, că Majestatea Sa n'a voit sĕ priméscă în audienţă o deputaţiune monstră a Rutenilor, constătătóre din 200 membri. După multe întrevenirĭ au fost primiţĭ abia şése membri ai deputaţiunei. *Ca rĕsbunare,* Rutenii lucréză acum cu mult zel la propagarea sentimentelor de amiciţiă pentru Rusia. E la tótă întêmplarea fórte caracteristică scirea acésta.

—o—

Reuniunea de consum din Blaşiu caută un otelier pentru otelul „*Univers*" de-acolo. Arenda anuală este de 1300 fl. Terminul de concurs este până în *15 Decemvre n. c.* Condiţiunile se vor vedé din concursul, pe care-l vom publica într'unul din numerii proximĭ.

—o—

Un óspe princiar rusesc în Ungaria. Marele duce Niculae Niculaevicĭ, care a petrecut peste o sĕptĕmână în Viena, unde a întimpinat cea mai amicabilă primire se află de present ca óspe al contelui Alexandru Pallavicini la moşia sa în Kis-Telek. Aicĭ se vor arangia marĭ vênătóre, la carĭ vor lua parte şi prinţul Filip de Coburg-Gotha, ambasadorul austriac din Petersburg, prinţul F. Liechtenstein, prinţul Paul Eszterházi etc. Marele duce Niculae sĕ-şĭ fi esprimat de repeţite-orĭ mulţămirea s'a pentru primirea, ce i-s'a făcut la curtea şi din partea societăţii vieneză.

—o—

Sarea pentru vite se va eftini cât mai curênd, probabil chiar dela 1 Ianuarie 1897, vênḑêndu-se o majă metrică cu 5 fl. (în loc de 6 fl. 78 cr.) Sarea nu se va mai vinde în bucăţĭ, ci numai sfărîmată, deórece s'a constatat, că lingênd vitele una după alta sare, prin acésta se propagă bólele. Sarea mĕrunţită se ve presăra peste nutreţ şi astfel li-se va da vitelor.

—o—

Sĕrutat de un urs. Intr'o cârciumă din oraşul Nachod din Boemia un om se producea înaintea publicului c'un urs. Un neguţător din mijlocul publicului, care de altmintrelea se afla în voiă bună, se rĕmăşi c'un alt privitor, că el va juca cu ursul. Intr'adevĕr s'a dus şi a jucat cu ursul, causând faptul acesta ilaritate în

---

vre cu baronul Kemény Istvan la Cluşiu. Instalat în casa caldă a preotesei, care nu fugise cu bărbatul sĕu, îndată m'am desculţat, şi desbrăcând şi pantalonii, mi-am băgat piciorul într'un vas cu apă rece, ca sĕ-mĭ aline durerile. Din acéstă casă nu am eşit până a treia ḑi, când urcându-mĕ, încă tot cu durere, pe cal, am alergat la Uióra, de unde o companiă de honveḑĭ isgonise pe ai noştri.

Prin urmare eu nu am putut fi în douĕ locurĭ, şi în casa preotesei şi în a Susanei Kabos şi cred, că preotésa, birĕul şi juraţii Ciumbrudului, fiind întrebaţĭ, vor mărturisi aceste.

Camilo Wagner, de origine din Austria de sus, trecea atuncĭ de cel mai mare jurist şi mai strict judecător. Dictând la protocol, am produs eu acestea. El mĕ puse sĕ subscriu de-a rêndul tóte cólele protocolului, şi mĕ dimisă.

Cercetarea odată începută se continuă şi sentinţa din instanţă la instanţă ajunse în cele din urmă la Curia dela Viena, şi fiind-că, pe lângă tóte probele de nevinovaţiă, ce tribunalul suprem — transpuse procesul din Cluşiu, la care mĕ condamnase, nu sciu la furcĭ orĭ la ţépă, cum doresc cei de-acum, Curia avea sĕ facă revisiunea, şi apoi sĕ fiu executat. S'a găsit însĕ un Croat consiliar de Curiă, pe care l'a durut inima sĕ vadă condamnat pe un nevinovat, şi acesta a făcut propunerea, sĕ se retrimită actele la tribunalul primei instanţe, ca sĕ cerce, că e aşa de mare ferêstra podului caselor arse ale lui Kabos, ca sĕ încapă un cap de om adult prin ea.

Casele era cu adevĕrat arse, ca cele mai multe din Aiud, dér zidurile şi frontispiţiul spre stradă mai sta, ca sĕ dea de minciună pe Susana Kabos cu tot nêmul ei. Comisiunea esmisă, prin ingineriul, ce-l luà cu sine, constatà, ca pe acea ferêstră, necum un cap de om mare, dér nicĭ al unui copil de 2—3 ḑile nu ar fi încăput, şi nu ar fi putut fi aruncat în stradă.

Ecă, D-lor dela „Magyarország" cum era sĕ se facă, atuncĭ şi se face până în ḑiua de astăḑĭ dreptatea, unde sunt partide, carĭ nu vor sĕ se convingă, ci sĕ se stîrpéscă unele pe altele.

Écă cum sunt tóte acusele şi incusările a lor voştri, carĭ totdéuna au făcut din ţînţariu admisariu, pot fără nicĭ o remuşcare a conscienţii striga şi eu cu Virgil, „Ecce crimen Danaum et ab uno disce omnes!" Vai de capul nostru! Contimporanii, carĭ au sciut, cu câte greutăţĭ şi în ce impregiurărĭ ne-am luptat, ne-au părăsit. Ei nu ne mai pot apĕra. Generaţiunea de acum e nemulţămită, ea ḑice, că nu am făcut destul, că nu am făcut aprópe nimica. Adversarii nu sufere sĕ se pună la capul celor rĕposaţĭ o cruce, ca sĕ se scie, unde le putreḑesc ósele, ér pe cei vii, sĕ pótă, i-ar omorî ca pe niscarĭ cânĭ turbaţĭ, séu i-ar spânḑura, ca pe cei mai marĭ criminalişţĭ. Atâta numai, că nu e dată braḑilor sĕ créscă până la norĭ, nicĭ ómenilor sĕ pótă face tot ceea ce doresc.

(Va urma.)

public. La început lucrul merse fórte bine, dér când neguţătorul. de bucurie, că a câştigat rĕmăşagul, a voit sĕ sĕrute dihania, acésta de-odată se răpedì asupra neguţătorului şi-i muşcà vêrful nasului. Sĕrmanul neguţător numai decât căḑù jos fără simţirĭ şi a durat mult până ce medicilor li-a succes al trezì.

—o—

Din magazinul de lemne orăşenesc aflător în strada Rudolf, la capĕtul stradei Negre, se va vinde pe cale de licitaţiune publică în 4 Decemvre n. c. la 9 óre a. m. fier vechiŭ, tinichea, scândurĭ vechĭ etc.

—o—

Principesa Elvira. Despre fiica răpită a lui Don Carlos, érăşĭ sosesc din Roma scirĭ, carĭ întru multe se deosebesc de cele de până acum. Se vorbesce, că purtarea dură, prin care Don Carlos şĭ-a depărtat dela sine fiica a produs mare neplăcere încă şi în familia princiară.

Pe princesa Elvira, încă pe când se afla în Milano a visitat'o un om de încredere al mătuşei sale şi pe atuncĭ tot lucrul se putea aplana. deórece încă n'a fost eşit în publicitate. Cuvintele şi stăruinţele acestei din urmă avură o influinţă fórte mare asupra Elvirei, încât ii se promise, că în ḑiua următóre se va reîntórce la Roma. Pictorului Folchi însĕ, ii succese a o amăgi, ca încă în nóptea aceea se plece cu el spre Marsilia.

De present interesanta parechiă érăşĭ se află în Italia.

In cercurile competente italiene se vorbesce, că Folchi îşĭ va elibera prada, deóre-ce fără îndoială, întrebarea de căpetenie la el sunt banii. Amenintarea, că principesei Elvira i-se denégă orĭ ce zestre, l'a neliniştit mult pe Folchi. Este însĕ imposibil, de-a deslega cestiunea în alt mod, decât măritându-se principesa după seducătorul ei.

Căsĕtoria lui Folchi cu soţia s'a, după cum scriu foile italiene, e încheiată numai înaintea altarului, ér nu şi la starea civilă; astfel el se póte fórte uşor despărţi de soţia s'a, décă tocmai e până într'atâta. Soţia, lui Folchi, care de origine e francesă a fost guvernantă; ea când a fost sĕ se cunune s'a bolnăvit de mórte şi cununia s'a întêmplat *in extremis*. Bolnava se însănĕtoşà într'un mod miraculos şi pictorul a uitat ca legătura căsĕtoriei sĕ o întărescă şi la starea civilă.

De altfel până acum Folchi cu soţia sa a trăit fórte bine şi princesa Elvira era o amică intimăa d-nei Folchi. In vara acésta au fost ambele dame împreună la băile din Viareggio şi orĭ unde le vedea omul, totdéuna ele erau confundate într'o conversaţiă distrasă, mergênd braţ la braţ şi împreună se preumblau la umbra măslinilor.

Principsa Elvira sufere într'un grad mare de neurasteniă. Medicii au ordonat ca Elvira totdéuna sĕ fiă păzită şi nicĭ un moment sĕ nu-o scape de sub pază, deórece aflându-se într'o stare supremă de nervositate fórte uşor putea sĕ se sinucidă. Damele de onóre aşa de bine şĭ-au împlinit datorinţe, încât ele numai cu 6 óre după disparitia Elvirei au observat fuga ei.

—o—

Al doilea blăstĕm. Cetitorilor noştri le este cunoscut blăstĕmul lui Don Carlos, trimis în formă de proclamaţia partisanilor sĕi. Acum a făcut asemenea tatăl pictorului Folchi. După cum se scrie din Roma, bĕtrânul Folchi a scris o epistolă princesei Massimo, în care declară, că fapta fiiului sĕu e neonestă şi nu-l mai recunósce de fiiu al sĕu.

—o—

6. *Aplicarea multiplă.* Nu există mijloc mai bun, care se póte aplica la diferite casurĭ, ca Molls Franzbrantwein care alină durerile, întăresce nervii şi muschi întrebuinţându-se ca adaos băi etc. O butelie 90 cr. se póte procura ḑilnic la prin poste dela farmacistul A. Moll liferantu, curţei din Viena Tuchlauben 9. In depourile din provincie sĕ se céră espresŭ preparatele lui Moll, provĕḑute cu marca de contravenţie şi subscriere.

Alegerile în Bulgaria.

Agitaţia electorală în Bulgaria luase deja dimensiunĭ fórte îngrijitóre, când Duminecă avea sĕ se sĕvêrşéscă actul electoral în Sofia. La 10 óre a. m. se începuse alegerea, când de-odată o mulţime mare de popor condusă de studenţĭ năvălì în piaţa Alexandru, unde începù sĕ demonstreze prin strigăte neîncetate. Demonstranţii strigau între altele, că rusofilul Zancov a fost împedecat de a alege.

Poliţia încercà de repeţite orĭ sĕ risipéscă mulţimea, dér fù întêmpinată de o plóiă de petri. Un comisar şi un gendarm au fost rănitĭ. In cele din urmă i-a succes poliţiei sĕ cureţe locul în piaţă dér mulţimea a început acuma sĕ bombardeze poliţia din stradele laterale. Venind în ajutor şi cavaleria mulţimea a fost rĕspândită. La alegere ministrul preşedinte Stoilov a primit 6614 voturĭ, cea mai mare cifră, ce a fost atinsă până acum la alegerile din Bulgaria. Asemenea au primit şi ceilalţĭ candidaţĭ ai guvernului fórte multe voturĭ.

La scirea despre învingerea guvernului poporul din Sofia a făcut marĭ ovaţiunĭ miniştrilor. Primul ministru Stoilov a ḑis, rĕspunḑênd la un discurs de salutare, că în tótă ţéra a învins guvernul la alegerĭ, ceea ce dovedesce, că poporul bulgar voesce sĕ urmeze cărarea de până acuma. Astfel guvernul va avea în Camera viitóre o mare majoritate, nu se scie însĕ, décă ea va fi mai sigură decât majoritatea şovăitóre din trecut.

Enciclopedia română.

Primim înscinţarea, că fasc. II al marei opere **„Enciclopedia Română"**, despre care pressa nóstră a publicat numĕróse recensiunĭ elogióse, este deja sub tipar şi se va expedia abonaţilor la începutul lui Decemvre st. v. Acest fascicol cuprinde numĕróse articole de interes special românesc [Alexandri, Alexandrescu, Alexandru (Domnĭ românĭ), Anonymus, (cu un facsimile al cronicei sale), Alexi etc.) apoi multe ilustraţiunĭ (biserica Antim, plante, animale, tipurĭ americane] şi o excelentă hartă a Americei, lucrată după starea mai nouă în stabilimentul F. A. Brockhaus din Lipsca. In total acest fascicol cuprinde mult preste 1000 de articole.

Preţul de prenumerare este 1 fl. de fascicol şi se achită anticipativ. astfel că abonanţii noi au sĕ trimită la librăria W. Krafft în Sibiiu preţul celor 2 fasc. apărute şi anticipativ preţul fascicolului III., decĭ în total fl. 3.

Abonamente cu preţ redus de fl. 8. — pentru 10 fasc. şi *fl. 15.* — *pentru 20 fasc.* pe lângă achitarea *întrégă şi anticipativă* a acestor sume, *se primesc numai până la finea anului curent.*

*

Acest dicţionar enciclopedic urmăresce scopul de a popularisa sciinţele şi artele şi de a lăţi cunoscinţele folositóre în sînul poporului român şi în special de a oferi publicului cetitor o icónă cât mai fidelă a întreg trecutului şi a tuturor stărilor actuale ale Românilor, fără deosebire de hotare politice. „Enciclopedia Română" se lucréză de aprópe 200 de autorĭ distinşĭ şi apare în editura librăriei W. Krafft în Sibiiu, în estensiune de cel puţin 2 tomurĭ de câte 60 cóle de tipar, (format „Lexicon", 8⁰ mare, în 2 colóne litere „petit"), cu numĕróse ilustraţiunĭ şi harte.

Publicarea se va face în fascicole de 6 cóle în decurs de circa 2 anĭ, 10 fascicole formézĕ 1 tom.

Redaţiunea şi editorul îşĭ reservă dreptul, ca amĕsurat cerinţelor materiilor tractate şi numĕrului abonenţilor, sĕ pótă da publicaţiunii o estensiune mai mare.

Abonamentele obligă la procurarea opului întreg şi se pot face pe lângă achitarea anticipativă a preţului [pentru 2 tomurĭ, pentru 1 tom orĭ pentru 1 fascicol. La prenumĕrărĭ de 2 tomurĭ se acórdă 25% ér la prenumĕrarea de un tom 20% rabat.

Preţul de prenumĕrare face:

	Austro-Ungaria.	România.
pentru 2 tomurĭ	fl. 15.—	lei 40.—
„ 1 tom	„ 8.—	„ 20.—
„ 1 fascicol	„ 1.—	„ 2.50

La prenumerărĭ de 1 tom resp. 1 fascicol, preţul tomului resp. fascicolului următor este a se achita cel mult în 30 de ḑile după primirea celui premergĕtor.

Abonaţii primesc fascicolele franco.

După terminarea publicării opul se va vinde în librării cu un preţ ridicat.

Abonamentele se pot face: la editorul W. Krafft în Sibiiu, la despărţĕmintele „Asociaţiunii transilvane", precum şi la tóte librăriile.

Deposit general pentru România la librăria Carol Müller în Bucuresci, (Calea Victoriei 53), care va îngriji expediţiunea fascicolelor abonate pentru întreg regatul român.

Atât redacţiunea cât şi editorul „Enciclopediei Române" nu au cruţat nicĭ o jertfă pentru a asigura succesul acestei opere mult folositóre şi şi-au dat tóte silinţele ca pe lângă un conţinut bogat şi redigiat cu îngrijire, atât tiparul, cât şi materialul de ilustraţiunĭ, lucrat la cele dintâiŭ stabilimente din Viena şi Lipsca, sĕ satisfacă tóte pretensiunile juste.

Subsemnaţii se adreséză decĭ către toţĭ amicii culturii poporului român cu rugarea: de a sprijini cu tótă căldura acésta mare operă iniţiată de „Asociaţiunea transilvană".

Pentru Redacţiune: **Dr. C. Diaconovich.** Pentru editură: **W. Krafft.**

Mulţămită publică.

Din causa suspendării societăţii „Petru Maior" din Budapesta, venim numai acum a ne da séma pe cale publică despre ofertele şi suprasolvirile benevole incursĕ la serata literară-musicală din 1 Decemvre în favorul societăţii.

Am primit suprasolvirĭ dela următorii P. T. Domnĭ: Dr. Iuliu Puşcariu 18 fl., Dumitru Frâncu 8 fl., Dr. Dumitreanu 5 fl., Vicenţiu Babeş 4 fl., Dr. Emilian Babeş 4 fl., Atanasiu Cimponeriu 3 fl. Ales. Roman 3 fl., Iustinian M. Grama 3 fl., N. Boldea 3 fl., Iosif Pop 3 fl., N. Todorescu 3 fl., Adrian Rácz 2 fl., Nic. Oltean 2 fl., Silviu Suciu 2 fl., Ales. Oltean., 9 fl., C. Bredician 4 fl., I. Poruţŭ 4 fl., G. Bogoeviciu 2 fl., N. Pop 2 fl., N. Puria 1 fl., I. Cifrea 1 fl., G. Tătar 1 fl., I. Moldovan 1 fl., Dr. Erdélyi 1 fl., N. Ordace 1 fl., N. Popescu 1 fl., Lazar Musteţ 1 fl., Rubin Patiţa 50 cr., Iosif Şegescu 50 cr., Iuliu Pipoş 50 cr., Ilustr. Sa Eppul I. Meţian 5 fl., G. Szerb 5 fl., Augustin Beleş preot 5 fl., Dr. Nic. Oncu 5 fl., Cassa de păstrare din Selişte 10 fl., N. Dánkowsky 2 fl., C. Curtuţ 60 cr.

In numele societăţii „Petru Maior" ne simţim îndatoraţĭ a aduce şi pre acéstă cale profundă mulţămită susnumiţilor contribuenţĭ pentru marinimosul sprijin dat societăţii nóstre.

Budapesta, 30 Noomvre 1896.

Pentru comitetul din anul trecut:

Florian Munteanu, preşedinte. **Ilarie Chendi,** vice-preş.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 1 Dec. In şedinţa de aḑĭ a camerei s'au cetit mai multe rescripte ministeriale, între carĭ şi rescriptul ministrului de culte, prin care se aduce la cunoscinţă numirea noilor episcopĭ *Dr. Demetriu Radu* pentru episcopia Lugoşului şi *Ivankovics* János pentru episcopia dela Rozsnyo, recunoscêndu-li-se dreptul de membri în camera magnaţilor.

Bucurescĭ, 1 Decemvre. Mişcarea şi protestările în sînul studenţimei universitare contra esceselor organelor poliţienescĭ şi a aşa ḑiselor bande de bătăuşĭ la Universitate, Lunĭ după améḑĭ, — când membri întrunirei dela Dacia, convocată de liberalii dissidenţĭ, a încercat sĕ între în sala Senatului, ca sĕ depună acolo petiţiunile lor în cestiunea Metropolitului-Primat—a luat dimensiunĭ marĭ şi seriόse. Studenţii n'au luat parte la întrunirea din sala Daciei şi nu veniseră împreună cu ei, ci mai mulţĭ se aflau în sălile de cursurĭ. Cu tóte aceste au fost atacaţĭ şi studenţii de sergenţii poliţiei şi de bătăuşĭ, carĭ au pĕtruns până în salele de prelegerĭ.

Insuşĭ rectorul universităţii d-l Titu Maiorescu constată într'un avis afişat la universitate, că a vĕḑut însuşĭ pe un student rănit la cap, pe altul rănit la gât şi plin de sânge. A vĕḑut asemenea ferestre sparte, uşĭ stricate şi picăturĭ de sânge înaintea unei sălĭ

Erĭ înainte de amiaḑĭ studenţii, carĭ au fost martorĭ ocularĭ a amintitelor escesurĭ s'au întrunit la învitarea rectorului, ca sĕ-i arate tot ce sciu. S'au adunat în numĕr de vre-o 800. Rectorul împreună cu decanii au deschis ancheta. S'a constatat, că numĕrul studenţilor bătuţĭ se urcă la 27. Printre cei mai grav rănitĭ sunt 5 studenţĭ şi o studentă. Acésta din urmă a fost lovită, călcată şi a leşinat.

D-l Titu Maiorescu a declarat, ei d-sa cu întreg consiliul profesoral vor face tot posibilul pentru descoperirea vinovaţilor.

Studenţii au adresat M. Sale Regelui la Sinaia o telegramă, în care se rógă „sĕ fiă puşĭ sub protecţia legiĭ". Asemenea şi rectorul a telegrafat Regeluĭ la Sinaia despre cele întêmplate.

Lunĭ séra la órele 8 M. S. Regele a sosit în Bucurescĭ, ér Marţĭ diminéţa a fost consiliu de miniştri sub preşedinţa Regelui. După consiliu Regele a primit în audienţă pe rectorul universităţii.

Ferberea între studenţĭ continuă, că vor sĕ dea în judecată pe directorul poliţiei şi pe doi din agenţii sĕi şi cer sĕ li-se dea satisfacţiă pentru ultragiele suferite.

Din partea poliţiei s'au făcut şi se fac mereu numĕróse arestărĭ în urma esceselor de Lunĭ.

Bucurescĭ, 1 Decemvre. „Epoca" aduce în ediţia ultimă de aséră scirea sensaţională, că ministeriul a demisionat şi că preşedinţii Corpurilor legiuitóre ar fi fost însărcinaţĭ cu formarea cabinetului.

DIVERSE.

Ḑiua onomastică a vĕduvei Ţarine. Sâmbăta trecută s'a serbat în Petersburg diua onomastică a vĕduvei Ţarine şi din incidentul acesta în tótă Rusia s'a ţinut serviciu divin. Poporul rusesc iubesce fórte mult pe mama Ţarului, care are o inimă nobilă şi a căreia iubire către fiul sĕu a devenit proverbială. In Rusia se istorisesc fórte multe despre vĕduva Ţarina. Aşa de pildă următorul cas dovedesce nobleţa inimei sale: Odată vĕduva Ţarină vĕḑù din întêmplare pe masă în odaia de lucru a Ţarului o sentinţă, provĕḑută cu următórea semnatură: „Graţiă imposibil, exil în Siberia!" Vĕduva Ţarină, fără sĕ ḑică vre-o vorbă, simplamente şterse din resoluţiă virgula de unde era şi a pus'o c'un cuvênt mai înainte, astfel: „Graţiă, imposibil exil în Siberia!" Ţarul a surîs şi a lăsat aşa resoluţia. — Vĕduva Ţarină, nu numai că are o inimă nobilă, dér până a trăit bărbatul sĕu, Alexandru III, a fost şi o soţiă iubitóre. Ruşii povestesc o mulţime de anecdote despre acésta. De esemplu: Nu mult după atentatul dela Borki se întêmplà, că părechia imperială ruséscă se preumbla împreună prin grădina castelului împĕrătesc din Gacina. Se înţelege de sine, pe Ţarină o cuprinse gróza când vĕḑù, că de-odată o femeiă eşind de printre arborĭ vine spre ei, fără ca sé-o fi observat paza. Necunoscuta femeiă se aruncà în genunchĭ înaintea Ţarului sĕ céră graţiă pentru fiiul sĕu, pe care judecătoria la osîndit la exiliu în Siberia. Ţarina însĕ credù, că necunoscuta femeiă voesce sĕ sĕvêrşéscă un atentat contra Ţarului, şi decĭ sărì şi se puse înaintea Ţarului strând: „Omóră-mĕ! omóră-mĕ pe mine, décă asta 'ţi-e gândul! Dér cruţă 'l pe el!" Când se fini acéstă scenă înfricoşată, pazele castelului au alergat spre Ţar, şi după-ce s'a descoperit neînţelegerea, însăşĭ Ţarina luà în primire petiţiunea nenorocitei femei şi mijlocì graţia Ţarului.

Literatură.

A apărut în rĕspândita publicaţiune poporană **„Biblioteca Nouă" Nr. 10;** ultimele scrierĭ inedite ale mult regretatului nostru poet *Traian Dametrescu* sub titlu de „Nuvele Posthume". Recomandăm cu tótă căldura cetitorilor noştri acest interesant şi original Nr. al „Bibliotecei Nouă", care se vinde la tóte librăriile din ţéră cu preţ de 15 banĭ.

*

Călindarul Plugarului pe 1897, edat de Tipografia *„A. Mureșianu“* din Brașov, a eșit de sub tipar și se espedéză dilnic. Acest călindar întră acum în anul al 5-lea, avênd un cuprins tot mai bogat și mai interesant. De astă-dată în călindar se cuprind și mai multe chipurĭ frumóse. Pe pagina primă se află portretul fericitului întru pomenire *Ioan Barac*, marele scriitor poporal dela începutul acestui veac, ér în text se află scrisă istoria vieței și lucrărei lui. Partea calendaristică este mai bogată ca până acum, îndreptându-o și îmulțindu-o după trebuințele ivite, însemnând până și evangeliile, ce sunt a se ceti în fiă-care Duminecă. Pentru a economisi din spațiu, mĕsurile dĕ lungime și greutate, competințele de timbre și tacse, taxele pentru postă și telegraf etc. s'au cules cu litere micĭ de tot. Mai ales tarifa pentru telegrame și taxele postale pentru scrisorĭ și pachete s'au adus pe lung și pe larg după cele mai nouĕ ordinațiunĭ postale. Têrgurile sunt de-asemenea îndreptate și corectate. Urméză Introducerea de Ioan *Georgescu*, și apoi vine parte literară. Acéstă parte este mult mai bogată ca în călindarele din anii trecuțĭ, cuprindênd ea singură vre-o 42 pagine cu cele mai frumóse istorisirĭ, poesii etc., tóte scrise pentru popor și fórte interesante. In partea economică de-asemenea se află o seriă bogată de articulĭ de mare interes pentru plugarĭ, precum : Rotațiunea în economia comassată, Lucrarea pământului, Tovrĕășiile economice, Intrebuințarea vacilor la lucru, Pășunatul vitelor, Văruitul grâului de sĕmênță, Legumile bostănóse, Culesul și pĕstratul pómelor și altele. La urmă vin felurite poveṭe, glume etc. cum și o mulțime de anunțurĭ.

Călindarul se află de vêndare la „Tipografia A. Mureșianu“ în Brașov și la librăria N. Ciurcu; costă și de astă-dată *numai 25 cr.*, ér trimis prin postă 30 cr. Celui ce cumpĕră de-odată mai multe esemplare, li-se dă rabatul cuvenit.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior**

Cursul la bursa din Viena.

Din 1 Decemvre 1896

Renta ung. de aur 4%	122.20
Renta de coróne ung. 4%	99.10
Impr. căil. fer. ung. în aur $4^1/_2$%	122.20
Impr. căil. fer. ung. în argint $4^1/_2$%	101.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	119.75
Bonurĭ rurale ungare 4%	97.25
Bonurĭ rurale croate-slavone.	97.15
Imprum. ung. cu premii	151 50
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	137.25
Renta de hârtie austr.	101 35
Renta de argint austr.	101.30
Renta de aur austr.	122.70
Losurĭ din 1860	143.—
Acții de ale Băncei austro ungară.	939.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	399.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	361.50
Napoleondorĭ	$9.53^1/_2$
Mărcĭ imperiale germane	58.85
London vista	119.95
Paris vista	$47.52^1/_2$
Rente de coróne austr. 4%.	100.75
Note italiene.	45 35

Cursul pietei Brașov.

Din 2 Decemvre 1896.

Bancnote rom.	Cump.	9.46	Vênd.	9.50
Argint român.	Cump.	9.43	Vênd.	9.46
Napoleon-d'orĭ	Cump	9.50	Vênd.	9.54
Galbenĭ	Cump.	5.61	Vênd.	5.64
Ruble rusescĭ	Cump.	126.--	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	—.—	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	—.—	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Oct. 1896.

Budapesta — Predeal

Tren de persón.	Tren accel.	Tren mixt.	Tren de persón.	Tren accel.				Tren de persón.	Tren mixt	Tren accel.	Tren accel.	Tren de persón.
10 —	8.05		8 05	2 00	pl.	Viena	sos.	1.55		1 55	7.20	6.20
8.30	2.15		5.45	9.15		Budapesta		7.—		7.40	1.50	8.10
11.21	4 16	5.10	9 02	11.19		Szolnok		3.37		5.31	11.44	4.28
1.33	5.48	8.00	11 33	12.47		P. Ladány		1.19		3.56	10.03	2.17
3.42	7.08		1.48	2.11	sos.	Oradea-mare	pl.	11.04		2.37	8.43	11.32
3.58	7.15	1.22	2.06	2.18	pl.		sos.	10.44	8.00	2.31	8.38	11.17
4.38	7.43	2.19	3 03	2.50		Mezö-Telegd		10.07	7 10	2 01	8.11	10.42
5.20	8.18	3.32	3.45	3.26		Rév		9.30	6 13	1.34	7.46	10.08
5.43		3.51	4 06			Bratca		9.10	5.38			9.50
6.32	9.07	5.13	4.53	4.17		Ciucia		8.32	5.49	12.52	7.08	9.19
7.16	9.57	6.14	5.32	4.50		B.-Huiedin		7.54	4.59	12.20	6.39	8.37
8.07		7.32	6.24			Ghârbău		6.54	3.18			7.37
8 34	10.37	8.21	6 59	5 55	sos.	Clușiu	pl.	6.13	2 23	11.01	5.23	7.—
8.49	Tr. prs. 11.10	8.40	2.17	6.11	pl.		sos.		5.24	10 45	tr.pers. 4.25	6.45
9.06	11.27	9.09	2 52	6.27		Apahida			5.02		4.03	6.27
10.12	12 30	10 40	4 45	7.27		Ghiriș		Tr. mpl.	3.37	9.23	2.55	5.12
10.42	12.57	11.25	5.39	7.50		Cucerdea		Teiuș Arad Budapest	3.06	8.49	2.25	4.33
11.01	1 09	11 49	6.08			Uiuóra			2.49		2.08	4.27
11 09	1 16	11.59	6 19			Vințul de sus			2.41		2.00	4.20
11.31	11.40	12.29	6 57	8.17		Aiud			2.17	8.23	1.38	3.59
11.48	11.55	12 55	7.30	8.33	sos.	Teiuș	pl.	3.36	1.55	8.06	1.17	3.38
12.05		1 30		8.38	pl.		sos.	3.18	1.29		12 57	3.06
12.33		2.08				Crăciunel			12.55		12.32	2.40
12.47		2.27		9.09		Blașiu		2.48	12.40		11.59	2 26
1.18		3.11				Micăsasa			12.01		11.28	1.54
1.34		3.31		9.42	sos.	Copșa-mică	pl.	2.15	11.41		11.10	1.35
2.13		3.46		9.44	pl.		sos.	2 12	11.14		11.05	1.01
2.32		4.08		9.59		Mediaș			10.55		10.48	12.45
3 04		4 45		10.22		Elisabetopol		1.40	10.21		10 18	12.16
3.40		5 27		10.51		Sighișóra		1.06	9.42		9 43	11.33
4.03		6 12		11.12		Hașfalĕu		12.52	9.12		9.19	11.16
5.34		7.50		12.26		Homorod		11.54	7.45		7.38	10.03
6.12		8.37		12.58		Agoștonfalva			7.02		7.22	9.25
6.41		9.07		1.15		Apața		11 11	6.36		6.48	9.01
7.16		9.40		1.34		Feldióra			5.58		6 33	8.28
8.--		10.25		2.09	sos.	Brașov	pl.	10.10	5.08		5.57	7.48
3.55		11.—		2 19	pl.		sos.	10 05	5.20			9.08
4.40		12.26		3 01		Timiș		9.39	4.14		5.20	8 28
5.10		1 11		3 31		Predeal		9.12	3.32		4.14	8.01
12.00		8 30		9.30	sos.	Bucurescĭ	pl.	5 35	9.15		3.32	3 15

Cucerdea — Oșorheiu — Regh.-săsesc.

Tren mixt	Tren de persón.	Tren de persón.	Tren de persón				Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ mixtu
2.30	8.10	3.11	10.59	pl.	Cucerdea	sos.	7.45	2.36	8.31	12.42
3 19	8.51	3.52	11.40		Ludoș		7.02	1.58	7.38	9.59
4 12	9.37	4.37	12.26		Cipău		6.28	1.19	6.55	11.01
5 12	10.27	5.26	1.14	sos.	Oșorhei	pl.	5.34	12.25	5.50	9.54
5.40	10.42	5.36		pl.		sos.		9.20	5.04	9 35
7.14	12.16	7.14		sos.	Regh.-săs.	pl.		7.54	3.30	8:05

Ghiriș — Turda

tren de persón.	tren mixt	tren mixt	tren de persón.		tren de persón.	tren mixt	tren mixt	tren de persón.
7 33	11 —	5.—	10.21	Ghiriș	5.05	10.30	3.20	9.12
7.53	11.20	5-20	10.41	Turda	4.45	10.10	3.00	8.52

Copșa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraș

tren de persón.	Tren mixt	tren de persón.	tren mixt					tren mixt	Tren mixt	tren de persón	tren de persón.
2.20	4 45	11.55	7.10		pl.	Copșa mică	sos.	9.34	3.05	6.25	12.35
3.57	6.35	1.25	8.50	3 13		Ocna		8.11	1 27	5.07	11.01
4.19	7.01	1.48	9.15	3 39	sos.	Sibiiu	pl.	7.44	12.57	4.40	10.30
	4.34		2.05		pl.		sos.	7.29	Marța și Vinerea		8 57
	6.16		3.58			Avrig		6.02			7.16
	8.42		6.35		sos.	Făgăraș	pl.	3.28			4.30

Simeria (Piski) — Hunedóra

tren mixt	tren mixt	tren mixt	tren mixt		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
6.15	11.35	4.25	10.28	Simeria	4.50	10.25	3.10	8.34
6.38	11.54	4.48	10.46	Cerna	4.34	10.05	2.54	8.14
7.13	12 20	5.23	11.12	Hunedóra	4.10	9.38	2.30	7.45

Brașov — Zêrnești

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
8.35	4.55		Brașov	7.44	1.29	
10.28	6.36		Zêrneștĭ	6.20	12.05	

Mureș-Ludoș — Bistrița

	Numai Lunia comunică	N. Marța comunică		Circulă numai Marța		Numai Vinerea circulă
4.—	9.10	4.20	Mureș-Ludoș	6.46	7.21	
5 03	10.28	5.35	Zau	5.49	6.24	
6 48	12 41		Țagu-Budatelic		4.50	9.40
7 38	1.54		St. Mihaiu de câmpie		3 44	8.46
8 33	3.02		Lechința		2.48	7.43
9 07	3 41		Ș.-Măghiăreș		2.01	6.52
9.59	4 55		Bistrița		1.16	5 55

Arad — Timișóra

6.20	11.25	5.		Arad		10.43	3.44	10.55
7.08	12.15	6.14		Vinga		9.42	3.01	10.[illegible]
8.01	1.10	7.39		Timișóra		8.20	2.—	9.10
12.47	8.47	12 27	5 10	Seghedin.	6 05	2 30	10 05	2.15

Sibiiu — Cisnădie.

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
5.30	2.15	pl. Sibiiu . sos.	7.10	9 20
5.42	2.27	„ Selemberk „	6 57	9 07
6.06	2.51	„ Cisnădie pl.	6.36	8.46

Sighișóra — Odorheiu-sĕcuesc.

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
3 22	11.08	Sighișora	9.51	5.32
3.54	11.48	Hașfalĕu	9.02	4.54
6.20	1.59	Odorheiu-sĕcuesc.	7.15	3.—

Notă: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerii încuadrațĭ cu linii mai negre însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.